

„POKROK“ vychodí každý piatok.

Adresa pre všetky zásielky:
Dr. Pavel Blaho, lekár v Skalici
(Szakolca).

Oznamy (inzeráty) účtujú sa
lavne a platia sa vopred.

POKROK.

Predplatné poštou:

Na celý rok 2 koruny. Na po
roka 1 korunu. Jednotlivé čísla
v expedíci a pri zásielkach naj-
menej 20 výtiskov stojí 2 hal.

Predplatné do cudzozemska 5 kor.
Bezmenné a nevyplatené dopisy
sa neprijímajú.

—*— Týždenník venovaný ku poučeniu a vzdelaniu slovenského ľudu. —*—

„Ejhla svatý Velehrad už žiari.“

So žiare svätého Velehradu vnikly posvätné paprsky i do srdca 250 Slovákov, ktorí 7. a 8. t. m. súčasťnili sa nevidaného ešte sjazdu moravských roľníkov na Velehrade.

Slávnostná brána s nápisom: „Zástupce sv. Metodeje víta kat. spolok roľnícky“ oznamovalo, že olomoucky arcibiskup Bauer príjde na shromaždenie.

Dušou sjazdu boli neúnavný Dr. Cyrill Stojan a podivuhodný roľník Jozef Šamalík, telom ale 60 000 zdravých roľníkov z Hanej, z Mor. Slovenska, z Valašska, z Čiech a tým žalostným hlúčkom 250 ich hlav i z Uh. Slovenska.

60,000-vý zástup značí ohromujúcu silu kat. roľníctva na Morave. A tento zástup nebol tam len jako číslica, jako cifra, lež jako sila presvedčenia, ducha a činov. Nebolo to pastierom opustené stádo, jaké sme my Slováci v Uhorsku, lež rodina, v ktorej kruhu bezprostredne, rečou ľudu od srpca k srdcu hovorili, spolu obovali s ľudom jedli, s ľudom pod jednou strechou spali vodcovia jeho: Fr. Bauer, arcibiskup ol. gr. Serényi, zemský hejtman, a 25 poslancov roľníckeho ľudu na Morave.

7. odpoľudňa držala poradu roľnícka omladina. 1200 mladíkov div neroztlačilo veľkú dvoranu velehradu. Slová mladého predsedu Roberta Cagáška lietaly jako iskry a zapalovaly v mladíkoch slachetný oheň. Sdruzenie toto má za cieľ vyškolit roľnícku mládež pre boj za kus chleba. Heslom je vzdelávať sa a vzdelane stúpiť na pole verejnej činnosti. „bo na tom spočíva trvaní stavu selského.“

Bezpočetné pozdravy, ktoré roľnícki mládenci prednášali z rôznych krajov pretrhol svojou milou rečou biskup Bauer, ktorý praje si mládež vyháňajúcu zlému a hladajúcu dobré. „Čomu sa nenaučíte za mladý, nebudete vedieť ani jako stárce. Vy ste mladí a radi by vždy ostali mladými. Hľadajte pravú osvetu, čiňte dobré a duša vaša nezostárne nikdy. Búrlivé potlesky radostné výkriky sprevádzali rečníkov dr. Hrubana a ostatných.

O 8. hodine večer držal svoju schôdzu ženský a dievsky spolok roľnícky. Tu obzvlášťne A. Čápková ukázala, že ženská výrečnosť netýka sa len kruhu domácnosti, ale i na verejnom poli má svoje prednosti a úspechy. Pre ženy moravské však najkrásnejšie hovoril ten ohromný zástup mladíkov a mužov, ktorý vychovaly oni jako matky a ženy: v duchu viery, mravnosti a horečnej činnosti.

Na noc nestačily priestranné miestnosti

veľkej budovy velehradskej, aj kostol bol preplnený nočlážikami. Väčšia časť pod holým nebom spievajúce strávil noc, z ktorej usnulých vyburcovalo velebné hlaholenie zvonov.

10,000 duší pristúpilo v nedeľu ku stolu Pána. O pol 9. sdivhly sa hlasy 8-ých hudebných sborov, jakoby na povel do bitvy a veľkom námestí v mori hláv na vyvýšenom mieste zahájil schôdzu roľníkov malý roľník Šamalík, redaktor „Selských Hlasov“ (10,000 odb.). Tento jednoduchý „kravičkár“ vyšvihol sa vlastnou usilovnosťou bez škôl na ten stupeň vzdelanosti a činnosti, že dnes hýbe celým roľníctvom na Morave. Kedy že bude mať náš slovenský roľník takých kravičkárov? Dokiaľ budeme volať na prázdno: roľníci čítajte, vzdelávajte synov vašich, dajte na srozumiteľné školy hospodárske študovať, pracovať.

Sjazd roľníkov bol uchvatujúci. Rečí súčasťnili sa šesť poslancov aj zemský hejtman Serényi. Živý súhlas budilo každé slovo. Keď však na rečníšti objavil sa dr. Hruban a volal národ, aby sa držal hesla, ktoré dnes prvý krát objaví sa na pomníku veľkého Františka Riegra, odhalenom v Horčicích: „nedejme se“, v shromaždení nastalo búrlivé vlnenie a štvrt hodiny trvajúci povel: „nedejme se“, „nedáme se“.

Za uhorských Slovákov prehovoril Michal Tomík, roľník zo Skalice. Žalostná radosť jásala mu v očiach, v slovách i v srdci. Radosť, že videl silu, život moravského roľníctva a žalosť, že prišiel oznámiť smutný spánok a otroctvo stavu roľníckeho v Uhrah. „Pod zástavou však, ktorou posväť a rozvinie p. biskup Vás budeme bojovať i my uhorskí Slováci za česť a práva ľudu roľníckeho. trebárs sme siroti, života však nezriekame sa nikdy, nikdy, zakiaľ vidíme stáť vás, bratov moravských.“ Slova žalostnej radosti vynútily slzy útrpaosti v očiach bratov Moravanov a zároveň svieraly päsťe bratom od Skalice, od Senice a z Trenčína sem prišlým.

P. biskup posvätil prápor, ktorému matka bola gr. Serényka a rozvinul a vzťčil a vysoko vyvýšil ho, aby ďaleko až ku nám jasne čítal sa dali slova: „Dedictvo otcov zachovaj nám Pane“ a „Nedajme sa.“

KUPOJTE V POTRAVNOM SPOLKU!

Proti alkoholu.

V našom veku, vo veku napredovania na každom poli, robia sa samé novoty, tak i v oboru lekárskom všeliaké lieky sa vynachádzajú, aby zdravotnícky stav človečenstva sa zlepšil.

I v starom veku niektoré národy veľmi sa usilovali v zdraví udržať svoje telo, jako Egypťania, gréci a práve tieto národy vyznamenali sa v každom ohľade, že sú vzdelanejšie ako národy tie, ktoré sa so zdravotníctvom nezaobierali.

A v tomto čase, keď lekári sa usilujú ľudu v zdraví udržať, nevšíma si to žiaden, že jedna choroba tak sa ľudu zmocnila, že vyžaduje s viac obetí, jako tie najväčšie epidemie, nákazlivé nemoce, pred ktorými sa tak trase celé spoločenstvo ľudské. Táto choroba, ktorá je strašnejšia od moru a cholery je alkohol.

Užívanie alkoholu je tak rozšírené, že pijeme alkohol pri slávnostach, pri ľúčení, keď si chceme smäd zahnať, keď sme hladní, keď nemôžeme jesť, aby sme dostali apetit, pijeme, keď je nám zima, keď je nám horko, aby sme sa schladili, keď sme ospalí a keď nemôžeme spať, aby sme sa s ním do spánku pohrúžili. Užívame alkohol, keď sme smutní, keď sa chceme rozveseliť pijeme pri narodeninách, pri krstoch, pri pohrabochoch, pijeme všade a vždy mnohokrát len preto, lebo sme na to tak navykli, a nemyslíme, že pijeme otravu, ktorej účinky sú neprehladnuteľné.

S užívaním alkoholu sme tak, ako to jedna arabská bájka píše: Jeden arabský alkimist, ktorý chcel vynaleznúť kameň múdrosti, že jako by človek mohol žiť vždy mladý a zdravý na veky, zavrel sa do svojho laboratória a odtiaľ ani nevychádzal. Odpadky jedla hádzal do jednej nádoby. Spozoroval, že tieto onedlho začaly kysnúť. Destilloval tieto kyseliny a spozoroval, že z toho dostal jakúsi dobrú chutnú tekutinu, ktorá ho občerstvila. Hneď ho popadla myšlienka, že toto je ten kameň múdrosti, nad ktorým si toľko učencov láme hlavu, ktorý bude môcť ľudu pri zdraví a mladosti udržať. Pustil svoj vynález do sveta, aby ho každý užíval. Keď sa s tým ďalej zaoberal, spozoroval, že veru ten vynález nestojí mnoho, lebo na miesto toho, žeby občerstvoval človeka, oslabuje ho, a každý jeho účinok končil sa prítivnou toho. Začal zúfať, a v zúfalosti svojej jednu bezsennú noc podíva sa na ulicu a vidí účinky jeho vynálezu. Ľudia okábeli hrešia, druhí spievajú a smejú sa, tretí sa bijú a zabijajú, iní zúfajú nad premárnenými peniazmi a odobierajú si život. Tieto strašné postavy ľudské uvedú nášho alkimistu do zúfalosti, že i on sa hodí von oblokom, lebo sa veľmi sklamal vo svojom vynáleze.

Bár sa zdá prehánanie táto bájka, predsa je tomu tak, lebo alkohol sa zaľúbi každému a potom na miesto toho, aby sohril človeka, len

smešší teplotu tela, lebo bár shorí v človeku a urobí teplotu, táto teplota ide len na vrch tela do kože a tam zase unikne. Že nesohreje človeka vidno z toho, že najlahšie opilí ľudia zmrznú. Ani smäd neukojí alkohol: to zase vidno, že na koľko sa nám chce piť vody, po užití alkoholu. Hlad tiež neukojí, lebo ten môže len také jedlo ukojiť, z ktorého telo môže dostať látku pre svoju sústavu.

Ani prácejšším sa nestaneme, keď pijeme alkohol, ani vytrvalejším, ale naopak. Spozorovali to i pri vojsku a preto v Anglii vo Francúzsku, v Nemecku a Švédsku zakázali užívať vojakom i tú najmenšiu mieru alkoholu.

Naproti tomu alkoholista není vytrvalý oproti nákazlivým nemociam, ba alkohol sám zapríčiní mnoho chorôb. Najviac ničí ľadviny, srdce a mozgy. V bláznineoch sú tri štvrtiny alkoholikov. Suchú nemoc dostanú najviac alkoholisti; látku tiež.

Zo zločinov vo väzeniach z desiatí deväť je alkoholistov. Bitky, vraždy, samovraždy, ba i krádeže najviac sa dejú od soboty večer do pondelka do poludňa. Ba najviac pri alkoholistoch sa vyplnia slova Písma sätého, že potrescem viny otcov až na tretom a štvrtom pokolení, lebo dietky týchto, sú zväčša choravé a mnoho ich ešte pred piatym rokom zomre.

Preto každý, kto pracuje na dobro seba a človečenstva, ten musí sa zdržať alkoholu. V tomto smere pracujú spolky strízlivosti a badať jejich dobré účinkovanie, preto každý nech vstúpi do tohoto spolku a napomína i druhých, aby sa alkoholu, tejto zkaže zdravia a človečenstva zdržoval.

Kongress „Voľnej myšlienky“.

Po českých časopisoch už viac ako nesieť bojuje sa: jedni pri „Voľnej myšlienke“, druhí proti. Čo je to tá „Voľná myšlienka“? M sliečia v novom veku vidia, že ich smýšľanie stavá sa do protivy smýšľaniu starých, hľadajú si pomáhať. Všetci vieme, čo je smýšľanie starých, lebo sa ho

učíme v náboženstve. Naše náboženstvo utvorilo sa dľa učenia Krista a dľa učenia židovských starých učencov. Tieto dve učenia spojili učenci po Kristu a utvorili náboženstvo katolícke, neskôr evanjelické. Každý učenec vysvetľoval náboženské učenie dľa svojho náhľadu a dľa smýšľania toho času v ktorom žil. Toto pôsobilo, že sa kresťanské náboženstvo roztrhlo na dve čiastky, na rímsko a grécko-katolícke náboženstvo. Toto ešte nebolo dosť, učenci ďalej rozmyšľali, ďalej sa hádali a ďalej drobili na čiastky náboženstvo kresťanské. Naposledy katolícka cirkev nechce, aby sa jej náboženstvo ešte ďalej delilo na čiastky, uzavrela, že nad náboženskými veciami nesmie rozmýšľať žiadon len slepo veriť, čo dosavádne učenie nakláda. A ľud i verí, nerozmýšľa.

Proti tomuto nemohol by mať vlastne žiadon nič. Nech verí ľud ten, alebo iný výklad náboženských vecí, nech len verí, lebo viera spasí.

Smýšľanie ľudu sa ale od tých čias premenilo. V tých veciach, v ktorých tehdejší ľud divy videl, terajší ľud už divy nevidí, lebo vie a pozná jeho príčiny a prirodzené príčiny a tam, kde poznáme prirodzenú príčinu daktorého javu alebo skutku, tam o dive hovoriť nemôžeme. Dľa toho, terajší človek už v to nemôže veriť, v čo verili starí ľudia.

Myšlitelia chcujú všetky nevysvetliteľné, alebo temné zavy vysvetliť, v tomto ale im prekáža náboženstvo, ktoré púta myseľ ľudu a nedovoľuje im veriť v iné ako čo ono učí.

Tak ku príkladu učí lekárstvo, že všeliaké pútnické miesta, kde sa ľudia uzdravia keď sa pomodlia k P. Marii, nemôžu mať tú silu, lebo není príčina k uzdraveniu a bez príčiny nič není. Tomuto učeniu si získať ľud všeobecne nemôžu lebo im v tom prekáža náboženstvo.

Takíto učenci spojili sa oproti ustanovizňam cirkevným a ich združenie volajú „Voľná myšlienka“.

Teda prívrženci „Voľnej myšlienky“ ustanovili, že budú voľno rozmýšľať či nad prirodzenými javy, či nad činami ľudskými a postavajú sa proti nezprávnemu učeniu cirkevnému.

Dňa 8. septembra mala „Voľná myšlienka“ XIV. svetový kongress v Prahe. Bolo tam mnoho vyslancov, spolkov a mnoho voľných mysliteľov. Hlavne socialisti jásajú pri tejto príležitosti, lebo majú spoločnú pri boji oproti cirkvi.

Zdravým a životaschopným uzavretím by sme sa len tešiť mohli. Čo bude životaschopné nech ide do sveta.

Predplácajte „Pokrok“ 2 kor. na rok!

Noviny z celého sveta.

— **V Rusku vražia židov.** V Odeze sa započalo tieto dni veľké prenasledovanie židov. Ešte vždy v ruskom ľude žijúca ohromná nenávisť vyžiadala si mnoho obetí. Banda vraždíacich išla do Kisenevu a tam pustošila židovské domy a majetky, zabýjala ešte i ženy a deti židovské. Naplašené židia hŕfnú utekajú z Ruska do Rumunska.

— **Boje v Maroku.** Drude, francúzsky generál bol pár dní chorý a válka preto stala. Teraz sa ale Francúzi zase chystajú na napadnutie domorodcov. Vojska domorodcov sa zväčšujú.

— **Spor medzi Tureckom a Perziou** trvá ďalej. Turecké vojská oblahly osady od Úrnie na severozápad. Na okolí Hoi zmocnili sa stopadesiatí osad.

— **Zborely sklené huty.** Najstaršie sklené huty Uhorska v Regeci shorely na prach. Oheň tak rýchlo sa šírila, že ani domky pre delníkov nemohli uratovať.

— **V Rusku** sa vždy udajú nové pády na cholery. Na veľké sdesenie Nemcov udaly sa i v Berlíne dva pády cholery.

— **Tlupy lúpežnícke,** ktoré po Rusku chodia a zbývajú 11. sept. napadly poštovný vlak pri Tomsku. Olúpili vlak o 100,000 rubľov.

— **V Korei** povstali oproti Japonskej vláde, napádajú japonské ustanovizne a napádajú nezbrojených Japocov.

B E S E D N I C A.

O sv.-ondrejských Slovákoch.

(Dokončenie.)

Náš slovenský ľud ťažko pochopuje spoločovanie. Nerád vstupuje do spolkov. Akousi nedôverou chová oproti nim. A keď aj vstúpi, na len výhody s neho pochádzajúce hľadá. Povinnostiam na seba vzatým by vyhnúť chce. Že pri takomto smýšľaní, spolok udržať sa nedá, samo sebou sa rozumie.

Toto sa stalo aj so sv.-ondrejskými Slovákmi. Ako sme boli hovorili, predtým dostávali za ich egreš na pešťanskom tržišti rozličné ceny od 30 do 6 korún. Teraz sme uzavreli tú smlúvu, že všetok egreš od začiatku až do konca odpredajú tej spoločnosti bez všetkých iných útrat za rovných 20 korún. Že táto smlúva pre Sv.-Ondrejčanov výhodná bola, a že pomerne za svoj egreš väčšiu cenu by dostali, ako v iných rokoch, každý to uznať musí.

Lenže čo sa stalo? Prišla doba oberania. Egreš už bol na toľko zralý, že podľa smluvy sa mal začať oberať a spoločnosti za ustálenú cenu, t. j. 20 korún odovzdávať. Čo si ale mnohí vymysleli? Nuž jednoducho chceli smlúvu buď celkom obísť, alebo na koľko je len možno vo svojom prospechu vyúžitkovat. Zo začiatku žiadny nechcel začať oberať. Alebo keď aj niekto oberal až k smiechu málo toho priniesol. Len niektorí zdržali svedomite smlúvu.

Takto si mysleli: Na čo by sme my hneď začali všetko oberať? Egreš zo začiatku je menší,

do jedného vreca moc sa ho musí oberať. Nechajme ho na koreni. Nech ešte rastie. Veď len nám tam rastie. Bude väčší, ťažší, menej sa ho do vreca dá. Cena je aj tak tá istá, od začiatku až do konca, nuž nemusíme sa báť, že pritom ztratíme, ba len osov mať budeme, keď neskôrj oberame.

Tak zmýšľali mnohí z tých, ktorí tú smlúvu podpísali. A vskutku ten začiatok toho oberania veľmi ťažko išiel. Skoro všetci sa vyhovárali, že ešte nemajú egreš zralý, že majú inú robotu, pre ktorú nemôžu oberať atď. A s tým len to chceli docieľti, aby nemuseli ešte oberať, aby im egreš na koreni rastol, a tak zaň väčšiu cenu dostať mohli. Že sa v tomto očakávaní ale sklámali, to sme už podotkli. Prišla veľká horúčosť a egreš naraz uzrel, lepšie rečeno spálil sa.

Ešte jednu príčinu musím podotknúť, ktorá dokazuje, že náš ľud spolkovú myšlienku ťažko pochopuje. Hovorili sme, že Sv.-Ondrejčania predtým v Pešti za egreš rozličné ceny dostávali od 30 až do 6 korún. Tohoto roku bola smlúva na 20 korún od začiatku až do konca. Kto smlúvu podpísal ten sa zaviazal, že všetok egreš tejto spoločnosti a síce každý metr. cent za 20 korún odovzdá. Kto by ale niekomu druhému sa opovážil predat, za každý cent, ktorý druhému predá, 20 korunami pokutovaný bude.

A predsa čo sa stalo? Hneď so začiatku prišiel do Ondreja jeden žid a nechal vybubnovať že on egreš po 30 korún odkúpi. To ale nesľuboval, že dokiaľ bude dávať po 30 korún, len to nechal vyhlásiť, že on 30 korún odkúpi egreš. A mnohí, ktorí boli aj túto smlúvu na 20 korún od

začiatku až do konca podpísali tajným spôsobom aj tomu židovi odpredali. Na oko aj tejto spoločnosti niečo priniesli, ale väčšiu čiastku tomu konkurentovi. To ale dlho netrvalo. Za pár dní žid odcestoval, viac už kupovať nechcel a v Pešti cena egrešu na 14—16 korún padla. Tí ktorí smlúvu podpísali, mali uistených 20 korún za metr. cent. Včul už oberali a nosili. Nielen tí, ktorí smlúvu podpísali, ale aj tí, ktorí pomimo smlúvy stáli. Títo odovzdávali egreš svoj tým, ktorí smlúvu podpísali s tou žiadosťou, aby im ho tam dražšie predali. Teda klamať chceli. Ani toto netrvalo dlho. Prišlo horúčosť a smlúve bolo konce.

Z týchto príkladov vidno, že pospolitý ľud náš slovenský ťažko chápe myšlienku spoločovania. Náhle by chcel ku tomu najväčšiemu zisku prísť a nehládá do budúcnosti. A potom pre niektorých nesvedomitých celý spolok trpeť musí, ba sa aj rozpadne. Mnohým spolkom už ukopalo hrob také chovanie niektorých nesvedomitých členov. Mnohoráz nie vonku, ale vútri sú najväčší nepriatelia nejakej myšlienky. Na týchto pozorujme.

Keď sa v tomto roku vo Sv. Ondreji táto myšlienka spoločovania a spoločného odpredaju egrešu nepodarila ako sme si žiadali, na budúci rok urobíme druhý pokus. Lenže budeme opatrnejší. Ľudí svojich už poznáme. Radšej menej svedomitých, ako veľa nesvedomitých. Každý začiatok je ťažký, a človek zo svojej chyby sa učí musí. Veríme, že budúci rok lepší výsledok obstaráme so sv.-ondrejským egrešom!

Dr. Pavel Žiška.

— **Millionová sprenevera.** Riaditeľ krájskej banky v Arenheimu, v Holandsku ukradol z banky 4 mil. mariek a utiekol.

— **Z túhy po kriminálu.** V Novom Jižne shrorelo stodola s veľkými zásobami obilia. Na druhý deň prišiel na políciu jeden nádeník a povedal, že nemá práce, aby ho zatvorili a v žalári mu dali zaopatrenie, lebo on podpálil tú stodolu.

— **Demonštrácia proti drahoste.** Vo Veľkých Benátkach držali socialisti shromaždenie, na ktorom rečnili proti drahoste, po shromaždení tiahlo asi 6000 osôb ulicami s výkrikami »Preč s celnými šranky.« »Poštátni uhelné doly« aby uhlie bolo lacnejšie.

— **Mor.** Na ostrove Matelinu udalo sa už mnoho morových pádov, ktoré skončili sa smrťou. Mor sa posiaľ ďalej nešíri.

Doporučujeme našim rodičom
KOLÍNSKOU CÍKORKU.

Drobné zprávy.

— **Výsledok volieb do katolíckeho autonómneho výboru je nasledovný:**

	Dr. Pavel Blaho	Dr. Prenoszil
Sv. Jány (a Sekule)	40 hl.	90 hl.
Veľké Leváre	123 »	24 »
Búr Sv. Jur	150 »	2 »
Závody	103 »	8 »
Kuklov	146 »	— »
Hoštettno	226 »	— »
Sološnica	80 »	5 »
Búr Sv. Mikuláš	161 »	— »
Búr Sv. Peter	90 »	— »
Hasprunka	151 »	1 »
Pl. Sv. Peter	60 »	12 »
Štvrtok	6 »	3 »
Malacky	81 »	148 »
Lakšár Nová Ves	116 »	5 »
Láb	186 »	— »
Kuchyňa	147 »	20 »
Rollbach	65 »	10 »
Stupava	139 »	18 »

Dr. Pavel Blaho obdržal teda 2070 hlasov, Dr. Prenoszil 346 hlasov. S voľbou môžeme byť spokojní.

— **Jozef Teslik,** majiteľ kníhtlačiarne v Skalici, nastúpil v pondelok v prešporskom štátnom väzení svoj 14-dňový trest, ktorý mu bol nasúdený 20. júna t. r. pre poburujúci článok uverejnený v »Stráži na Slovácku«, českom to časopise, ktorého zodpovedný redaktor bývajúc na Morave, na zodpovednosť fahaný byť nemohol, preto vzali na zodpovednosť J. Teslika u ktorého časopis toho času tlačili, rozposielal sa však len po Morave.

— **Veľký oheň v Rábe.** Ohromný oheň vypukol v Rábe. Najväčší parný mlyn sa chytí a v krátkom čase až do zemi vyhorel. Počas katastrofy pracovalo v mlyne vyše 250 robotníkov, z ktorých 8 shorelo. Aj jédon hasič shorel. 40 robotníkov je ťažko ranených. Škoda, ktorú utrpela spoločnosť tohto mlyna obnáša asi 2 milióny korún.

— **Osýpky vo Viedni** ešte vždy zúria. Špitále sú preplnené chorými. Školy sa otvoria až dakedy v novembri. Vo všetkých verejných miestnosťach a nemocniciach doktori štepia ľudí proti osýpkam.

— **Posviacka zástavy v Hasprunke** nebude 15. ale 22. septembra.

— **Nešťastie.** Dňa 31. augusta v Závade, pri Pov. Bystrici, zabil hrom poriadneho občana Jána Bartoviča, pred 1 a pol rokom sa z Ameriky navrátilšieho, i jednu starú ženu, pred búrkou pod hrúškou utiahnutých; tretiu tamže uchýlenú

ženu Štefana Bartoviča, brata zabitého, ktorý v Amerike pracuje, blesk poranil a popálil; chlapčekovi ale, 6 týždňov starému, ktorého matka práve kojila nestalo sa nič, bárs ho i sila asi na tri kroky preč odhodila.

— **Ľudové shromaždenie v Žiline** bude v nedeľu 22. septembra na hlavnom námestí (na rynku). Rečníť budú: poslanec Hodža a J. Spišiak.

— **Veľké ľudové shromaždenie v Prešporku** bude sa vydržiavať dňa 29. septembra na námestí Batthyányho, v páde nepriaznivého počasia v zakrytých miestnosťach Dubského.

— **Filálka Skalického potr. spolku** teší sa veľkému návštevu. Ľudia čo pred tým chodili k židom, chodia už do spolku. Posiaľ 16 nových členov dostala táto filiálka. Príjmu má denne priemerne 50 korún. Dľa tohoto má obchod tento peknú budúcnosť.

Pozvanie

do VI. riadneho valného shromaždenia »**Petrovesko-letničského gazdovsko-potravného spolku**«, ktoré sa bude vydržiavať v Petrovejvsí, dňa 22. septembra 1907 o 4. hodine popoludní, v miestnosťach »kat. čítacieho kruhu«.

Predmety:

1. Zpráva riaditeľstva.
2. Zpráva dozorného výboru.
3. Predloženie a schválenie záverečných účtov.
4. Rozdelenie čistého zisku.
5. Voľba dozorného výboru.
6. Ustanovenie denných pokladníkov.
7. Voľné návrhy, ktoré však aspoň 3 dňami vopred riaditeľstvu oznámené byť majú.

Záverečné účty sú pred valným shromaždením po 8 dní v miestnosti »Potravného spolku« vyložene.

V Petrovejvsí, dňa 8. sept. 1907

Riaditeľstvo.

Hospodárstvo.

Prečo nemáme dost uhlia?
(Slov. Týžd.)

Už minulej zimy bol v Uhorsku veľký nedostatok uhlia a pripisovalo sa to krutej zime a sňahu, čo oboje premávku na železniciach náramne obťažilo, ba časom aj znemožnilo. Nedostatok tento zaľahol rovnako na priemysel, ako aj na domácnosť a tam kde nebolo v zásobe ani dreva, bola situácia navajvyš povážlivá. Zima sa minula, ale uhlia nebolo nikdy dost a teraz, keď do novej zimy nemáme už ďaleko, sú výlady také, že tohoto roku bude ešte horšie.

Práve teraz zasedá v ministersve obchodu porada, akoby sa tejto biede odpomohlo. Pohovorilo sa o nej mnoho o príčinách a popri nedostatku pracovných síl ztenčených vystahovalectvom spomínalo sa hlavne »annabergské spojenie« a toto tak sa zdá, bude sa do tých čias spomínať, kým sa bude spomínať vyrovnanie s Rakúskom. Nedostatok uhlia súvisí totižto prostredne s týmto vyrovaním.

Vec sa má takto. Prevažná väčšina na okurovanie a do fabrík potrebného uhlia dováža sa z pruského Sliezka, lebo uhorské uhlie sa na toto nehodí pre sarku v ňom obsaženú. Uhlie toto príde do Bohumína (Oderbergu) a ztadiaľ rozváža ho košíčko-bohumínsku železnica a len jedna čiastka z neho ide Moravou a potom cez Marchegg alebo Bruck do Uhorska. Koľko teda košíčko-bohumínska železnica uhlia d-vezie, toľko ho budeme mať, príliš mnoho nemôže dovážať, lebo je až na čiastku medzi Jablunkovom a Čacou

jednokolajná a stavba druhej kolaje rozbíja sa vždy na tom, že sa Uhorsko a Rakúskom už od 15 rokov dohodnúť nemôže.

Keď totižto v rokoch šesťdesiatych minulého storočia železnica táto obdržala koncessiu ako štátom garantovaná železnica, pri utvorení dualismu zmenili aj túto koncessiu v tom smysle, že každá polovica monarchie zabezpečí železnici tejto 5 percentový úrok investovaného kapitálu ohľadom tej čiary, ktorá leží na jej území. Pritom vzali do koncessie aj to, že prípadný zvyšok dôchodku má sa v prvom rade vynaložiť na vrátenie od štátu pod titulom garancie prijatých obnosov a keď tieto už nahradené budú, na zaokrytie prípadného schodku (deficitu) druhej čiary. Na rakúskej čiare otvorením železnice vyvinula sa premávka neobyčajným spôsobom, a čiara táto už asi pred 15 rokmi nielen že zaplatila štátu dlh garancionálny, ale má teraz ročne okolo jedného milióna prebytku. Nie tak uhorská čiara. Táto až po dnes nedonáša toľko, žeby sama bola v stave zaokryť úroky akciového a prioritného kapitálu a štát prinútený je doplácať. Vo smysle koncessie mohol by ku tomu pritiahnúť ten príbitok rakúskej čiary, lež rakúska vláda je ohľadom neho inakšej mienky. Ona stojí na tom cele oprávnenom stanovisku, že z príjmov železnice majú sa zakryť všetky potreby železnice, a ponevác železnica potrebuje nevyhnutne druhú kolaj a annabergské spojenie, čoho útraty chce z toho prebytku zaokryť.

Posledná stanica pred Bohumínom na pruskej strane je totižto Annaberg, táto stanica je ale v rovnej čiare od Rychwaldu, poslednej stanice na košíckej čiare iba 4 kilometre vzdialená. Pri tomto spojení jedná sa tedy o to, tie dve stanice spojiť, aby tovar, ktorý nepodliaha elu, mohol z pruskej železnice priamo prejsť na košíckú železnicu. Podobne aj prázdne vagóny. Pri terajšom nešťastnom spojení a ešte nešťastnejšej manipulácii z Pruska do Bohumína došlý vlak prejme teraz už zostátnenú Severnú železnica, táto ho roztriedí dľa rúť a oddá vagóny do Uhorska určené košíckej železnici, čo aj v riadnych okolnosťach vyžaduje prinajmenej 6—10 hodín času. V mimoriadnych okolnosťach nemôže severná železnica tak chytro expedovať nielen svoje vlaky, ale aj pruské a košícké, a následok toho je, že sa na stanici toľko vagónov nakopí, že pre prechádzajúce vlaky niet miesta, a tieto potom musia na stanicach pred Bohumínom čakať a koniec koncov je, že správy železničné prinútené sú prijímanie tovaru zastaviť. A tu padne v prvom rade uhlie za obeť.

Keby teda to annabergské spojenie už bolo hotové, mohli by transporty pruského uhlia a prázdne, vracajúce sa vagóny z obídením Bohumína priamo prejsť a bolo by tej uhelnej biede aspoň zväčša odpomožené.

Annabergské spojenie (opaprikované ešte spojením dalmatinských železníc, čím by zase Rjeka utratila) má sa v rámci vyrovnania s Rakúskom vybaviť a pri terajšom stave vecí sotva sa dá predpokladať žeby vlády so svojho stanoviska popustily: ostane otázka železničná zase visieť a nebude ešte dlho toho »annabergského spojenia« a tak ani uhlia nadostač.

OZNAMY.

Učňa na holičstvo (razírstvo) z poriadnej rodiny príjme
Štefan Gajdác, razírer v Holiči (Ny. m.)

Kolárskeho pomocníka ktorý zná dobre pracovať príjmem hneď do stálej práce. Plat dľa dohodnutia
Jozef Lukačy, kolársky majster v Holiči (Ny. m.)

Jeden dom na jedno poschodí v Holiči, (kde je teraz slúžnovsky úrad), je na predaj, alebo sa dá do prenajmu. Blížšiu zprávu podá pani **Karolina Schefránek**, vdova v Skalici.

Učňa na mäsiarstvo, 14-ročného z poriadnej rodiny, za výhodných podmienok prijme **Frant. Wint**, mäsiar v Uh. Skalici.

Kolo (bicikel) má na predaj za ľavú cenu **Gajdúšek Rafael** v Holiči. (Ny. m.)

Upozornenie. Ctených pp. gazdov upozorňujeme, že »Potravný spolok v Skalici« zaopatril už umelé hnojivá, pre zimné hnojenie. Kto by tohoto potreboval, nech sa čím skôr prihlási.

Učňa na mlynárstvo, možno-li 15—16 rokov starého; na 3 roky a pre začiatok 1 kor. týždenne hľadá **Emanuel Röhrich**, mlynár vo Gbeloch.

Sviece kostolné

všetkých druhov

voskové a polovoskové sviečky

stolné stearinové a parafinové, hladké a krútené, biele lebo barevné; ďalej

mydlá

ku praniu a voňavé

(toiletne), všetky

v najlepšej jakosti dodáva naj-
ľavnejšie

Prvá Královohradecká cis. a král. dvornia tovareň na sviečky, mydlá a voňavky.

J. Pilnáček,
Hradec Králové, Král. České.

Založeno roku 1816.
12—52

Pre dôstojné farné úradu zvláštné ľavné ceny!

Solidna česká kresťanská firma.

Cenníky zdarma. TELEFON. Pouze zahradové číslo 111. Největší česká tovární výroba HUDEBNÍCH NÁSTROJŮ NA MORAVĚ. **JOSEF LIDL V BRNĚ** zelný trh číslo 11. Právní znalec k zem. soudu v Brně. VLASTNÍ VÝROBA TAHACÍCH HARMONIK všech druhů. Jednoradové, 2řad. 3řad. a chromatické harmoniky z nejlepšího materiálu a nejsolidnější práce. Ceny velmi mírné. Sta přípisů usnutí a díků.

Slovenská knižnica

nemala by chýbať v žiadnom slovenskom dome! — V prvom sväzku práve vyšla

Reštauracia

od Jána Kalinčáka, podarený spis starodávnych zemianskych volieb

Pre ďalšie sväzky sme vybrali nasledujúce krásne knihy 2) Tri rozprávky od Jána Cajáka. 2) Nové besednice od Talovského 3) Dejiny národa slovenského. Adresa: **Vydavateľstvo Slov. l. knižnice F. Votruba.**

BUDAPEST. VIII. Rákóczy-tér 3.

Každý rok 4 knihy spolu za: **2^k 40^h**

Prokop Skorkovský a syn

zasilateľský dŕm

ČISTÁ OVČÍ VLNA

OCHRANNÁ ZNÁMKA

suken

a modních látek pro — pány i dámy —

v Kumpolci

Zasílá svoje vzorníky na požádání každému ochotně franko, proti frankovanému zboží. Zásilký přes 20 korun vyplacené.

Ján Novomestský,

mechanik v Holiči

odporúča et. ľobecenstvu svoj hojne zásobný sklad šielch strojov, biciklov aj hospodárskych strojov; zároveň upozorňuje, že prijíma všetky reparaatúry do jeho oboru siahajúce.

Sklad kamien Samotových i obyčajných, kaehiel na sporáky, komínové rúry atď. **Firmy Bratri Anderlove Uh. Brod** zástupca pre Skalicu a okolie **Karol Krušina**. Zbožie so zárukou! Ceny mierne!

Oznam. Upozorňujem et. p. hospodárov, že aj tohoto roku budem s benzínovým motorom pod istými podmienkami mlátiť. Račte sa čo najskorej prihlásiť. **Ján Novomestský** mechanik a strojník v Holiči.

František Ružica

Bzenec (Morava.)

Veľký závod kamenický a socharský pozlacovačský.

Robte pamiatku zomrelým.

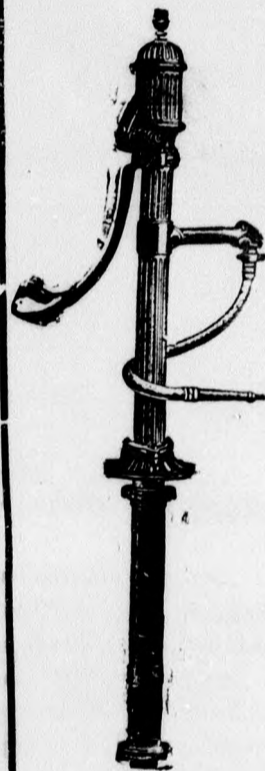
Kříže cintorné a polné, sochy kamenné a mramorové, rôzneho druhu mramoru a žuly. Svetelný (lampáče), zábradli ku hrobom. Tiež všetky kostolné potreby, to jest: kazateľnice, krstiteľnice, a rôzne rezbárske a pozlacovačské reparaácie sa prijímajú za najľavnejšiu cenu.

Prosím et. pánov čitateľov nášho obľúbeného časopisu »Pokrok«, kto by si dal pamätník svojim zomrelým, tomu vykoná najľavnejšie a najrychlejšie objednávky

P. Škarohlid Ferenc kostolník v Holiči. Za ktoré objednávky zodpovednosť beriem na seba

Frant. Ružica.

VODOVODY

pre mestá, obce, verejné ústavy, villy, statky, priemysel, zárody, kúpele, zahrady, domy súkromné atď. zariaďuje čo najlepšie

Ján Vítěz

v Brezové Morava.

PUMPY

najlepšie všetkých sústav a výkonov, pevné trvanlivé. Pre pohon ručný, transmissijný, parný, vodné striekačky tiež zahradné a na hnojnicu dodáva so zárukou.

Ceny mierne.

Cenníky zadarmo.

SUKNE

polovlnené . . . po 65—70 kr. a výše.
grisetové . . . po 1 zl. 20 kr. a výše.
satenové . . . po 93 kr. a výše.
kanafasové . . . po 1 zl. 10 kr. a výše.
atlasové . . . po 1 zl. 5 kr. a výše.
klotové . . . po 2—3 zl. a výše

a jiné tkalcov. výrobky dokírkou zasílá tkalcovna.

ADOLFA JELÍNKA v Jimramově, (MORAVA).

Vzorky zdarma a franko.

Kdo zkusí jednou po druhé kupí zas!